

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW**

DD3.054.15.2017.ZDA

Warszawa, dnia 16 maja 2017 r.

KABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 17.05.2017r.

206 podpis.....

SEKRETARIA

Biura Prac. Senackich

Wpłynęło dn. 17.05.2017r.

2823 podpis.....

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiadając na oświadczenie Panów Senatorów Krystiana Probiezja i Grzegorza Peczkisa złożone na 39. Posiedzeniu Senatu w dniu 21 kwietnia 2017 r., uprzejmie wyjaśniam.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.) za przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, uważa się w szczególności: kwoty wypłacone po śmierci członka otwartego funduszu emerytalnego wskazanej przez niego osobie lub członkowi jego najbliższej rodziny, w rozumieniu przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, kwoty uzyskane z tytułu zwrotu z indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego oraz wypłaty z indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego, w tym także dokonane na rzecz osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego, zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego, alimenty, stypendia, dotacje (subwencje) inne niż wymienione w art. 14, dopłaty, nagrody i inne nieodpłatne świadczenia nienależące do przychodów określonych w art. 12-14 i 17 oraz przychody niezajdujące pokrycia w ujawnionych źródłach.

Należy zauważyć, że ustawodawca użył sformułowania „w szczególności”, zatem katalog przychodów zaliczanych do przychodów z innych źródeł jest katalogiem otwartym, co oznacza, że do przychodów z tego źródła kwalifikuje się również przychody wprost w przepisie niewymienione; z zastrzeżeniem, że nie wchodzi do tego katalogu przychody kwalifikowane do któregośkolwiek z pozostałych źródeł przychodów. W zakresie wyjaśnienia pojęcia nieodpłatnych świadczeń należy posiłkować się dorobkiem doktryny i orzecznictwa. Na temat nieodpłatnych świadczeń wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 18 listopada 2002 r. (FPS 9/02). Sąd ten w powołanej uchwale stwierdził, że „pojęcie „nieodpłatnego świadczenia”, użyte w art. 12 ust. 1 pkt 2 omawianej ustawy, ma szerszy zakres niż w prawie cywilnym. Obejmuje ono nie tylko świadczenie w cywilistycznym znaczeniu (działanie lub zaniechanie na rzecz innej strony - art. 353 Kodeksu cywilnego), ale w jego zakres wchodzi także wszystkie zjawiska gospodarcze i zdarzenia prawne, których następstwem jest uzyskanie korzyści kosztem innego podmiotu, lub te wszystkie zdarzenia prawne i zdarzenia gospodarcze w działalności osób prawnych, których skutkiem jest nieodpłatne, to jest niezwiązane z kosztami lub inną formą ekwiwalentu, przysporzenie majątku tej osobie, mające konkretny wymiar finansowy”. Podobne poglądy zostały przedstawione w uchwale z dnia 16.10.2006 r. II FPS 1/16 oraz w uchwale z dnia 24.05.2010 r. II FPS 1/10. Nieodpłatność

polega zatem na uzyskaniu przez podatnika przysporzenia bez ekwiwalentnego świadczenia wzajemnego (np. wyrok NSA z dnia 26 stycznia 2011 r., II FSK 1672/09; E. Marszałkowska-Krześ, S. Krześ, Nieodpłatne świadczenie, Monitor Podatkowy 1999, nr 10, s. 14). Jak wskazuje się w orzecznictwie sądowym *funkcją nieodpłatnego świadczenia jest swoiste „domknięcie” przedmiotu opodatkowania podatkiem dochodowym tak, aby objąć tym podatkiem wszystkie sytuacje faktyczne lub prawne, w których u podatnika pojawiają się korzyści lub dzięki którym unika on zmniejszenia swojego majątku* (por. wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 27 września 2012 r. sygn. akt I SA/Bd 690/12).

W konsekwencji na gruncie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zwolnienie z obowiązku zapłaty określonej kwoty może stanowić nieodpłatne świadczenie i podlegać opodatkowaniu na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 9 tej ustawy.

Niemniej jednak należy zauważyć, że zgodnie z art. 197 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.) do podstawowych obowiązków doktorantów należy realizowanie programu studiów doktoranckich, w tym prowadzenie badań naukowych i składanie sprawozdań z ich przebiegu.

Stosownie do art. 68 ust. 1 pkt 3 Prawa o szkolnictwie wyższym do kompetencji rady podstawowej jednostki organizacyjnej należy uchwalanie, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu doktorantów, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez senat uczelni publicznej lub organ kolegialny uczelni niepublicznej, planów i programów studiów doktoranckich. Zatem określenie zakresu realizacji udziału doktorantów w seminariach, konferencjach, szkoleniach mieści się w ramach autonomii uczelni.

Jeżeli uczelnia korzystając z tej autonomii określi w programie studiów zakres obowiązkowego udziału doktoranta w szkoleniach, konferencjach lub seminariach, wówczas powinna zapewnić odpowiednie warunki do wykonania tego obowiązku. W takiej sytuacji, jeżeli doktoranci w ramach odbywanych studiów doktoranckich (realizacji programu tych studiów) otrzymują zwrot wydatków za udział w odpłatnych konferencjach, szkoleniach, seminariach, lub uczelnia ponosi koszty tego udziału, wówczas po stronie doktoranta nie powstanie przychód podlegający opodatkowaniu. Doktorant uczestnicząc bowiem w szkoleniu, konferencji lub seminarium wykonuje obowiązek realizacji programu studiów, który powinien być traktowany na równi z innymi obowiązkami, które wynikają z takiego programu. Zapewnienie przez uczelnię odpowiednich warunków do wykonania tych obowiązków nie może rodzić po stronie doktoranta powstania przychodu z tytułu nieodpłatnego świadczenia.

Niemniej jednak należy podkreślić, że ocena, czy w konkretnej sytuacji uiszczenie przez uczelnię należności tytułem opłaty konferencyjnej w związku z udziałem doktoranta w odpłatnych seminariach, konferencjach, szkoleniach rodzi po jego stronie obowiązek podatkowy, powinna być dokonywana z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy w szczególności zakresu obowiązku uczestnictwa w takich wydarzeniach wynikającego z programu studiów.

Z upoważnienia Ministra Rozwoju i Finansów

Paweł Gruza
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów